Bouwen aan een betere elektronische leeromgeving

Ontwikkelingen op de Blackboard Teaching and Learning Conference

De RUG maakt al een lange tijd gebruik van de elektronische leeromgeving Blackboard in de vorm van Nestor. Begin april vond de Blackboard Teaching and Learning Conference plaats in het Britse Leeds, waar wij onze aanpassingen aan Blackboard hebben gedeeld met de Europese Blackboard community. Ook werden presentaties van andere universiteiten bijgewoond, waar we interessante ontwikkelingen hebben gezien. Een verslag van onze ervaringen.

Wat doe je als eLearning-bedrijf als je wilt onderzoeken wat de trends binnen je vakgebied zijn en waarop je de komende jaren moet inspelen? Simpel: je laat je klanten presenteren hoe ze op hun onderwijsinstellingen gebruik maken van je product. Dat geeft een breed beeld van mogelijkheden om ICT en elektronische leeromgevingen binnen het onderwijs in te zetten.

Waar sommige universiteiten inzetten op het gebruik van smartphones en iPads binnen hun reguliere onderwijs, richten anderen zich weer op projecten om groepen als alumni en middelbare scholieren meer bij de universiteit te betrekken of kennis en collegestof door middel van *open courseware* te delen met andere universiteiten in de wereld.

vervolg van pagina 15 Blackboard Teaching and Learning

Persoonlijke onderwijservaring

Toch valt er tussen alle presentaties wel een parallel te trekken. Iedere universiteit, hoe klein dan ook, doet iets om onderwijs verder te personaliseren. Blackboard is een standaardsysteem, Amerikaans bovendien, en culturele verschillen maken het onderwijs aan iedere instelling weer anders. Maar de neiging tot het aanpassen van elektronische leeromgevingen (elo's) gaat verder.

Studenten die zijn opgegroeid in het digitale tijdperk zijn gewend om informatie altijd bij de hand te hebben en te kunnen raadplegen waar, wanneer en hoe ze maar willen. Het gebruik van elo's maakt het mogelijk iedere student een eigen onderwijsproduct te geven, dat hij of zij naar eigen wens kan aanpassen.

Aan de RUG is dat niet anders. Veel van de aanpassingen die wij aan Nestor hebben gemaakt, zijn erop gericht om een meer persoonlijke onderwijservaring te creëren. Steeds vaker vindt onderwijs op afstand plaats via een systeem als Nestor, dat precies op de wensen van de student is afgesteld.

Dat aanpassen gebeurt onder meer door zogenaamde *building blocks*. Blackboard kan gezien worden als een soort blokkendoos: een basissysteem waar je naar eigen wens stukjes functionaliteit aan toevoegt. Deels is dat functionaliteit die door Blackboard zelf wordt aangeboden, maar de RUG loopt juist voorop in het zelf ontwikkelen van die *building blocks*.

Meerdere stukken software worden door universiteiten in heel Nederland gebruikt, bijvoorbeeld om goed te kunnen werken met werkgroepen (de Advanced Group Tool) of simpel leerschema's en overzichten te kunnen maken (de Course Organizer). Maar het UOCG maakt bijvoorbeeld ook software waarmee studenten persoonlijke portfolio's kunnen aanleggen of digitaal een logboek bij kunnen houden.

Communicatietools binnen ELO

Communicatietools ingebouwd in elektronische leeromgevingen worden volgens Blackboard steeds belangrijker. Eén van de meest sprekende voorbeelden is het programma '*txttools*'. Daarmee kunnen docenten via een web interface sms-berichten naar studenten sturen. De docent kan ook templates aanmaken: zo kan er bijvoorbeeld automatisch een sms worden gestuurd naar studenten die niet bij een bepaald college aanwezig waren. Blackboard heeft recentelijk het bedrijf achter *txttools* overgenomen. Dat is een interessante ontwikkeling, omdat een dergelijke tool in de toekomst makkelijker met Blackboard geïntegreerd kan worden.

Blackboard heeft zelf ook al een soortgelijk stuk software ontwikkeld, Blackboard Connect. Met Connect kunnen ook andere manieren van communicatie worden gebruikt; zo kunnen er spraakberichten naar mobiele nummers worden gestuurd. Hoewel beide pakketten nog in de kinderschoenen staan, bieden ze een interessant perspectief voor de toekomst.

Helpfunctie en gebruikersondersteuning

Mooi, al die nieuwe functies en ICT-oplossingen binnen het onderwijs, maar docenten moeten ze natuurlijk wel willen en kúnnen gebruiken. Zeker een complexe elektronische leeromgeving als Blackboard, die qua functionaliteit alsmaar verder wordt uitgebreid, vereist behoorlijk wat ICT-kennis. Goede gebruikersondersteuning door supportafdelingen en cursussen is dan ook essentieel.

De Nederlandse gebruikersgroep van Blackboard, waar de RUG deel van uitmaakt, heeft een nieuwe helpfunctie voor Blackboard ontwikkeld: bepaalde standaardfunctionaliteit is in het Nederlands en Engels gedocumenteerd en wordt met alle leden van de gebruikersgroep gedeeld. Deze vorm van samenwerking zorgt voor minder werk voor de universiteiten, aangezien zij niet een eigen helpfunctie hoeven te ontwikkelen.

Recentelijk is de RUG overgegaan naar de meest recente versie van Blackboard, versie 9.1, waarbij wij deze nieuwe helpfunctie hebben geïntroduceerd (**http://nestorhelp.rug.nl**). Studenten en docenten zijn tot nu toe positief over deze ontwikkeling.

Mobile learning

Dé trend van de komende jaren is volgens Blackboard *Mobile learning*, oftewel onderwijs aanbieden via mobiele dragers zoals smartphones en tablets als de iPad. Nu steeds meer studenten een mobiel apparaat met internettoegang op zak hebben - aan de RUG momenteel zo'n vijftig procent - wordt de behoefte aan mobiel toegankelijke leeromgevingen steeds groter. Ook Nestorsupport, de supportafdeling voor de elektronische leeromgeving aan de RUG, krijgt daarover steeds meer vragen.

Blackboard heeft inmiddels een eigen product ontwikkeld om haar elo's toegankelijk te maken voor mobiele telefoons en iPads: Blackboard Mobile. Bovendien zijn er apps ontwikkeld die het mogelijk maken om instellingsbrede

- Blackboard Teaching and Learning Conference 2011: **www.blackboard.com/leeds2011**
- Nestor Kenniscentrum: **http://nestorhelp.rug.nl**
- Onderzoek UOCG naar effectiviteit videocolleges: **www.martijnwieling.nl/files/onlinevideo.pdf**
- Open courseware: **http://ocw.mit.edu**

informatie snel te delen, zoals een kalender met evenementen, plattegronden van de campus, cijfers, roosters en informatie over culturele en sportvoorzieningen. Om financiële en technische redenen heeft de RUG besloten Blackboard Mobile voorlopig niet aan te kopen.

Distance education

Met een leeromgeving die overal ter wereld te benaderen is, wordt het steeds makkelijker om onderwijs ook op afstand aan te bieden. Studenten die stage lopen of vakken volgen in het buitenland kunnen makkelijker in contact blijven met hun begeleiders aan de eigen universiteit, kunnen onderwijsmateriaal opvragen van andere universiteiten en deeltijdstudenten kunnen besparen op reistijd naar Groningen. Grote universiteiten als MIT en Yale hebben online al grote hoeveelheden *open courseware* vrijelijk beschikbaar voor geïnteresseerden. Ook aan de RUG is zo'n project gaande. In een focusgroep tijdens de conferentie is door ons overleg gevoerd met Blackboard hoe de RUG met Nestor kan inspelen op deze nieuwe trend.

Met videocolleges wordt al langer geëxperimenteerd, met name aan de faculteit Rechtsgeleerdheid. Pilots met videocolleges blijken succesvol: onderzoek heeft aangetoond dat studenten betere resultaten voor tentamens kunnen halen. Ze kunnen lastige onderdelen opnieuw bestuderen op het moment dat het hen uitkomt, terwijl de bezetting tijdens de colleges over het algemeen nauwelijks terugloopt. Vooral het aanbieden van korte filmpjes per onderwerp blijkt bijzonder effectief.

Uitdaging

Het spreekt voor zich dat veel van bovengenoemde ontwikkelingen interessant kunnen zijn voor de RUG. Sinds de introductie van Nestor hebben er alweer talloze ontwikkelingen plaatsgevonden op het gebied van elo's: daarnaast heeft de elo een enorme invloed op de manier van onderwijs geven. Het is daarom belangrijk dat de RUG steeds op de laatste ontwikkelingen let. Op de korte termijn zal de universiteit zich hoofdzakelijk richten op *open courseware*. Ook streeft het UOCG naar een steeds betere ondersteuning, in de vorm van een nieuwe helpfunctie voor Nestor.

Maar het echte succes van de elektronische leeromgeving ligt natuurlijk bij de gebruikers zelf. Pilots met nieuwe ICT-initiatieven in het onderwijs vallen en staan met de inzet van docent én student. De komende jaren ligt voor de RUG vooral daar de uitdaging.